

Dosar nr. 3ra-859/23 (2-16185892-01-3ra-15082023)

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani, judecător – C. Guzun

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău, judecători – A. Minciuna, V. Negru, E. Palanciuc

ÎNCHEIERE

03 iulie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului declarat de APC „A0110-0030” (denumire anterioară A.C.C. 55/610),

în cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de S.A. „Semnal” împotriva Primăriei mun. Chișinău, Direcției generale locativ-comunală și amenajare, persoane terțe Veronica Chilian și A.C.C. 55/610 privind anularea actelor administrative defavorabile,

împotriva deciziei din 22 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost casată hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, fiind pronunțată o decizie sub formă de încheiere prin care a fost încetat procesul în legătură cu lichidarea S.A. „Semnal”,

c o n s t a t ă:

La 09 august 2016, S.A. „Semnal” a depus acțiune în contencios administrativ, concretizată ulterior sub aspectul obiectului material, formulată împotriva Primăriei mun. Chișinău, Direcției generale locativ-comunală și amenajare, persoane terțe Veronica Chilian și A.C.C. 55/610, privind anularea dispoziției Primăriei municipiului Chișinău nr. 612-d din 08 iunie 2016 „Cu privire la eliberarea ordinului de repartiție pentru XXXXX din str. Hristo Botev, 25, dnei Veronica Chilian” și anularea ordinului de repartiție a spațiului eliberat dnei Veronica Chilian pentru XXXXX din bunul imobil din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău.

În motivarea acțiunii depuse, reclamanta a indicat că, este gestionarul bunului imobil din mun. Chișinău, str. Hristo Botev, 25, în baza adevărului de privatizare nr. 572/03 din 10 ianuarie 1998. La 08 iunie 2016, Primăria municipiului Chișinău a emis dispoziția nr. 612-d „cu privire la eliberarea ordinului de repartiție pentru XXXXX din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău, dnei Veronica Chilian” și, considerând că această dispoziție este ilegală, reclamanta a depus cerere prealabilă, prin care a solicitat anularea acesteia.

Ulterior, Direcția Generală Locativ Comunală, a eliberat ordin de repartitie dnei Veronica Chilian pentru XXXXX din bunul imobil, situat pe str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău.

Reclamanta a menționat că nu este de acord cu dispoziția emisă de Primăria municipiului Chișinău, invocând că deține dreptul de gestiune și administrare economică a bunului imobil din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău și, prin urmare, doar S.A. „Semnal” este în drept, conform legii, să elibereze acte cum ar fi ordinul de repartitie persoanelor fizice-salariați ai S.A. „Semnal”.

Suplimentar s-a indicat că reclamanta a eliberat tuturor salariaților săi actele necesare privatizării, cum ar fi: ordinul de repartitie a spațiului locativ, fișa de locuință, tabelul nominal pe încăperile din imobilul din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău, precum și a întocmit lista cu numerotația odăilor.

Potrivit reclamantei, Primăria municipiului Chișinău și Direcția generală locativ-comunală și amenajare, nu dețin niciun drept legal să elibereze acte, pe care doar S.A. „Semnal” are dreptul să le elibereze salariaților săi.

Reclamanta consideră că actele administrative în baza cărora Primăria mun. Chișinău invocă că ar deține careva drepturi asupra bunului imobil din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău, nu produc efecte juridice, acestea fiind contestate în instanța de judecată, precum și fiind suspendate efectele lor.

La 11 noiembrie 2002, a fost emisă Hotărârea Guvernului nr. 1440 cu privire la transmiterea căminului amplasat pe str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău, iar la 04 decembrie 2003, Curtea Supremă de Justiție a emis o decizie prin care a anulat Hotărârea Guvernului nr.1440 din 11 noiembrie 2002.

Totodată, există deja o hotărâre judecătorească definitivă și irevocabilă, având puterea lucrului judecat, prin care a fost anulată transmiterea gestiunii economice a căminului nr. 3 din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău, de la S.A. „Semnal”.

La 19 mai 2015, Consiliul municipal Chișinău a emis decizia nr. 3/25-3, prin care s-a dispus: se acceptă transmiterea în proprietatea municipiului Chișinău și în gestiunea economică a Direcției generale locative-comunală și amenajare a bunului imobil cu numărul cadastral 100103.168.01, căminul nr. 3 din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău.

Astfel, la 08 iulie 2015, S.A. „Semnal” aflând despre decizia Consiliului municipal Chișinău nr. 3/25-3 din 18 mai 2015, realizând caracterul ilegal al acesteia, s-a adresat către Consiliul municipal Chișinău cu cerere prealabilă.

Ulterior, la 21 aprilie 2016, Consiliul municipal Chișinău a emis decizia nr.1/42 cu privire la primirea în proprietatea Consiliului municipal Chișinău și în gestiune economică a Direcției generală locativ-comunală și amenajare a bunului imobil din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău.

La 15 iunie 2016, Judecătoria sectorului Centru, mun. Chișinău a emis încheierea nr. 3-896/20 prin care, în scopul asigurării acțiunii depuse de S.A. „Semnal” către Consiliul municipal Chișinău despre contestarea actului administrativ, a suspendat executarea deciziei nr. 1/42 din 21 aprilie 2016, emisă de Consiliul municipal Chișinău, și a aplicat sechestru asupra bunului imobil din mun. Chișinău, str. Hristo Botev, 25, nr. cadastral 0100103.168.01.

Reclamanta a menționat că decizia nr. 1/42 din 21 aprilie 2016 este suspendată, fapt ce demonstrează că Consiliul municipal Chișinău a emis un act ilegal, contrar legislației în vigoare, precum și încalcă flagrant actele de dispoziție ale instanței de judecată.

Mai mult, s-a menționat că, la 10 iunie 2016, în adresa S.A. „Semnal” a parvenit răspunsul nr. 13.05/014-1066, prin care Cancelaria de Stat a informat că a efectuat controlul legalității deciziei sus menționate și a constatat că decizia nr.1/42 din 21 aprilie 2016, emisă de Consiliul municipal Chișinău, contravine legislației în vigoare, iar ca rezultat, la 27 mai 2016, a fost emisă notificarea nr. 1304/01-1009 de către Cancelaria de Stat privind abrogarea deciziei nr.1/42 din 21 aprilie 2016.

Reclamanta a invocat că o altă circumstanță care demonstrează ilegalitatea actelor administrative, este faptul că în procedura executorului judecătoresc Marianciuc Evelina se află documentul executoriu nr. 3ca-458/2003 din 29 decembrie 2003, emis de Curtea de Apel Chișinău, prin care s-a obligat Departamentul Privatizării de a numi o comisie pentru privatizarea fondului locativ din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău, cu participarea reprezentanților S.A. „Semnal”, precum și de a obliga Departamentul Privatizării și Agenția Teritorială de Privatizare, în colaborare cu S.A. „Semnal”, să efectueze privatizarea fondului locativ din căminul nr. 3 de pe str. Hristo Botev, 25, conform legislației în vigoare.

Respectiv, autoritatea publică locală, cunoscând despre procedura de executare, despre obligația acesteia, ca instituție abilitată, să efectueze privatizarea fondului locativ împreună cu S.A. „Semnal”, care are dreptul de gestiune economică asupra imobilului individualizat, a ignorat aceste obligații.

Potrivit reclamantei, emiterea actului administrativ vine în contradicție cu prevederile constituționale și normative care garantează principiile fundamentale de drept, cum este, principiul legalității și a statului de drept, ocrotirea persoanei și a drepturilor acesteia ca atribuție primordială a statului, etc.

În aceste condiții, reclamanta S.A. „Semnal” a solicitat anularea dispoziției Primăriei municipiului Chișinău nr. 612-d din 08 iunie 2016 „Cu privire la eliberarea ordinului de repartitie pentru XXXXX din str. Hristo Botev, 25, dnei Veronica Chilian” și anularea ordinului de repartitie a spațiului eliberat dnei Veronica Chilian pentru XXXXX din bunul imobil din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău.

Prin hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a admis acțiunea depusă de S.A. „Semnal”, s-au anulat Dispoziția Primăriei municipiului Chișinău nr. 612-d din 08 iunie 2016 „Cu privire la eliberarea ordinului de repartitie pentru XXXXX din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău, dnei Veronica Chilian” și ordinul de repartitie a spațiului eliberat dnei Veronica Chilian pentru XXXXX din bunul imobil din str. Hristo Botev, 25, mun. Chișinău, ca fiind ilegale.

Prin decizia din 22 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost casată hotărârea din 19 iulie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, fiind pronunțată o decizie sub formă de încheiere prin care a fost încetat procesul în legătură cu lichidarea S.A. „Semnal”. S-a menționat că nu se admite o nouă adresare în judecată a aceluiași reclamant, cu privire la același obiect și pe aceleași temeuri.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 29 octombrie 2021, a fost aprobat raportul final al lichidatorului și bilanțul de lichidare al S.A. „Semnal”; a fost încetat procesul insolvenței și procedura falimentului în privința S.A. „Semnal”; au fost considerate stinse creanțele creditorilor față de debitorul S.A. „Semnal”; a fost dispusă radierea debitorului S.A. „Semnal”, din Registrul de stat al persoanelor juridice ținut de Agenția Servicii Publice.

Din conținutul răspunsului Departamentului înregistrare și licențiere a unităților de drept al Agenției Servicii Publice nr. 05/01-3978 din 24 octombrie

2022, derivă că S.A. „Semnal” a fost radiată din Registrul de stat al persoanelor juridice la 29 iunie 2022, în baza hotărârii Judecătorei Chișinău, sediul Central din 29 octombrie 2021, menținută prin decizia Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău din 07 iunie 2022.

Totodată, potrivit art. 176 alin. (1) din Codul civil, capacitatea de folosință a persoanei juridice se dobândește la data înregistrării de stat și încetează la data radierii ei din registrul de publicitate prevăzut de lege.

Astfel, se deduce, că la caz, persoanei juridice S.A. „Semnal” îi lipsește capacitatea de folosință, așa cum, aceasta a fost lichidată prin hotărârea instanței de judecată.

Potrivit dispozițiilor Legii contenciosului administrativ, în vigoare la momentul intentării procesului, calitatea de reclamant în cadrul procesului de contencios administrativ putea fi reținută de orice persoane fizică și/sau juridică, care invocă încălcarea unui drept al său printr-un act administrativ, drept care este strict legat de persoana reclamantului și care nu poate fi transmis prin succesiune.

Instanța de apel a reiterat că drepturile strict personale apar în legătură cu reglementarea de către normele dreptului civil a relațiilor personale nepatrimoniale. Drepturilor personale nepatrimoniale le sunt specifice o serie de trăsături: în primul rând, ele sunt lipsite de conținut economic, adică nu pot fi exprimate în bani, în al doilea rând, ele sunt indisolubil legate de personalitatea titularului, ceea ce înseamnă că nu pot fi înstrăinate sau transmise în alt mod altor persoane.

La 27 martie 2023, A.C.C. 55/610 a depus recurs împotriva deciziei din 22 februarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

La 15 iunie 2023, APC „A0110-0030” (denumire anterioară A.C.C. 55/610) a depus recursul motivat.

În motivarea cererii de recurs s-a indicat că instanța de apel nu a dat apreciere corespunzătoare circumstanțelor pricinii, a interpretat eronat normele aplicabile speței, precum și nu a cercetat corespunzător toate probele prezentate, ceea ce a dus la emiterea unei soluții eronate. Potrivit recurenței, instanța de apel în mod eronat a respins cererea cu privire la înlocuirea reclamantei în proces cu succesorul său în drepturi și în mod greșit a decis să înceteze procesul.

La 15 august 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs participanților la proces (f.d. 199, vol. II). Primăria mun. Chișinău a făcut uz de dreptul său de a se expune asupra recursului printr-o referință, înregistrând-o la 23 august 2023 și solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

La 04 septembrie 2023, Direcția generală locativ-comunală și amenajare a depus referință asupra recursului, solicitând declararea acestuia ca fiind inadmisibil sau respingerea lui.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 22 februarie 2023, dispozitivul fiind notificat avocatului recurente prin poșta electronică la 28 februarie 2023 (f.d. 165, vol. II), iar decizia motivată i-a fost expediată la 08 iunie 2023 (f.d. 172, vol. II).

Astfel, depunerea recursului nemotivat la 27 martie 2023 (f.d. 168-170, vol. II), precum și a motivării recursului la 15 iunie 2023 (f.d. 176-186), este în termen.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea temeiurilor admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ cu privire la temeiurile recursului în redacția în vigoare la data declarării recursului.

Examinând admisibilitatea recursului înaintat de APC „A0110-0030” (denumire anterioară A.C.C. 55/610), completul de judecată îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopativ al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul înaintat de APC „A0110-0030” (denumire anterioară A.C.C. 55/610).

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată

d i s p u n e:

Recursul înaintat de APC „A0110-0030” (denumire anterioară A.C.C. 55/610) se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Ion Malanciuc

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni